

Niels Juel.

*Uddrag af et Foredrag paa Taasinge af
Baron Cai Schaffalitzky de Muckadell.*

I Holmens gamle skønne Kirke ligger Danmarks store Søn, *Niels Juel*, begravet.

Kingo, hans gode personlige Ven, der ofte var hans Gæst her paa Taasinge, har skrevet den malmlfulde Gravskrift over ham, begyndende med de kendte Ord:

»Staa, Vandringsmand, og sku en Søhelt an i Sten!« —

Ry og Ære vunden paa Slagmarker forgaar! De evige Værdier opstaar kun, naar Folket i sit Liv har faaet Impulser fra dem, og det er sjældent.

Danmarks store Søn vilde ikke have faaet det Eftermæle, han fik, ved sine Sejre alene; det er hans nationale Indsats paa et helt andet Omraade, der har givet hans Navn den skønne Glorie, det har lige til vore Tider. Niels Juel er en af dem, vi skylder, at vi bevarede vor *Nationalitet* og vort *Sprog*; ham skylder vi, at det danske Rige kunde komme økonomisk igennem de svære Aar. Han øjnede Faren for det lille Danmark for at blive overfløjet baade nationalt og økonomisk.

Det Danmark, der omgav *Niels Juel*, da han levede, var et Landbrugsland, som det er nu. Vi levede af vor Kreatureksport; men det voksende Folketal maatte have nye Næringsveje. De danske Konger fra Kristian II.s Dage havde klart indset dette, men Vanskelighederne var store. Først maatte vi kæmpe med Hansestædernes Handelshegemoni og derpaa med Hollænderne. Denne ualmindelig dygtige Nation krævede ikke Handelsmonopoler som Hansestæderne, den var Tilhænger af den frie Konkurrence. Holland havde Penge fra sine Kolonier og sin blomstrende Oversøhandel; det havde Forbindelser overalt, og det havde navnlig overlegent dygtige Handels- og Søfolk.

Østersøhandelen, der var en vældig Indtægtskilde, strømmede forbi Danmarks Porte under hollandsk Flag, og en national Handel og Søfart havde alle mulige Vanskeligheder at kæmpe med fra disse hollandske Skibe, der baade sejlede sikrere og billigere end Konkurrenterne.

Saa kom den lange Ufredsperiode i det 17. Aarhundrede, og vi kunde ikke klare os herhjemme. Hollandske Flaader under *de With* og *Opdam* hjalp os i 1658; den store *Micheel de Ruyter* i 1659; og disse Mænd med deres Følge satte deres Spor.

Indfaldsporten for hollandsk Indflydelse var den danske Orlogsflaade, og da Krigen brød ud igen, var den stærkt hollandiseret. Christian den Femte ansatte den hollandske Admiral *Tromp* i Spidsen for den; Hollandsk taltes der og flagedes der fra for til agter.

Fra dette var der kun et Skridt til hollandsk Handelshegemoni, om ikke *Niels Juel* havde forstaaet

det og budt det Spidsen. Dansk, som han var, til Marven satte han Danskheden ind paa sin rette Plads, og ved sine lysende Sejre viste han, at vi kunde klare os selv. Folket fik Tiltro til sin Sag, og Nationen fik Traadene til Fremtidens Opgaver i sin Haand.

Skuddene fra Køge Bugt drøner derfor endnu i vor Historie. I Braget af dem fødtes vor nationale Selvfølelse paa ny. Fremmede var ikke det eneste saggiggørende. Sejre kunde vindes af en dansk Sømand, med danske Matroser og under Dannebrog. I Køge Bugts Orlogsskibes Kølvand sejlede Handelsskibene ud til Landets Gavn, og smukkere Eftermæle kan ingen faa end det at have bevaret Landets Danskhed og vist det Vejen frem til Udvikling og Liv.

